

Sari Helin

Elämää
TEHO-
sekoittimessa

J A M U I T A K I R J O I T U K S I A

HUONO ÄITI®

Sari Helin

**Elämää
TEHO-
sekoittimessa**

JA MUITA KIRJOITUKSIA

Kustannusosakeyhtiö Tammi Helsinki

© 2017 HUONO ÄITI OY / SARI HELIN JA
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
ISBN 978-951-31-8993-8
PAINETTU EU:SSA

TÄMÄ KIRJA ON OMISTETTU

*Lapsilleni. Heiltä olen saanut parhaat elämänohjeeni,
kuten: jos olet koko ajan suupielet alaspäin,
näytät vanhemmalta.*

TÄTÄ KIRJAA EI OLE OMISTETTU

*Sinulle aikuinen, joka sanot yhdellekin lapselle,
ettei sinusta kuule tule ikinä mitään.
Lue mieluummin joku muu kirja.*

Miten äiti kasvatetaan

Äidin kasvattaminen on kovaa hommaa ja siihen tarvitaan vähintään yksi lapsi ja ainakin 18 vuotta aikaa.

Äidin kasvattaminen alkaa synnärillä, jossa lapsi tulla rytistelee ulos äidistä eri variaatioilla ja aiheuttaa eri variaatioiden vahinkoja äidin vartaloon. Näistä mainittavin on raskauskilo, joka tuskin häviää edes silloin, kun lapsi on muuttanut pois kotoa.

Äidin kasvatuksessa olennaista on huutosiedätys. Huutosiedätyksen versiot vaihtelevat, joku huuto-
muoto kestää alkuun kolme kuukautta ilman pienintäkään taukoa. Tätä äidin kasvatusmallia kutsutaan tulikasteeksi, koska kolmen kuukauden täysi nukkumattomuus näyttää ihmisestä nopeasti todellisen luonteen ja riisuu turhaa hienostelua. Lapsi kasvattaa äitiään myös kiljumalla nälkää, vaippaa, vilua tai ihan mitä vaan syytä. Vähitellen äiti kas-

vaa reagoimaan vain sellaiseen huutoon, joka on välttämätöntä.

Sotku ja epäjärjestys kasvattavat myös ihmisestä pois turhaa koreilua ja lapset osaavat tosi hyvin osaston sotku ja epäjärjestys. Sotkun ja epäjärjestyksen aiheuttaminen onnistuu lapsilta täysin luonnollisesti ja lapsilla on monia erityistaitoja, joilla sotkua ja epäjärjestystä voi lisätä. Esimerkiksi varoittamatta tuleva kaarioksennus on erinomainen tapa saada äitiin pientä kasvattavaa vipinää. Kaarioksennuksia seiniltä siivoillessa äiti kasvaa ihmisenä aina sentin kun hän pystyy olemaan ääneen sanomatta, oi miksi olen tehnyt lapsia.

Lapsi kasvattaa äitiä monilla vaatimuksilla, jotka on verhottu kauniin värisiin kuoriin. Kauniin värisiä kuoria ovat esimerkiksi ämpärit ja lapiot tai tanskalaiset muovinpalat, joilla lapsi tahtoo leikkiä äidin kanssa non stop yötä päivää. Lapsi osaa herkästi hoitaa vaatimuksensa niin, että vanhempi tuntee itsensä onnettomaksi surkimukseksi ja huonoksi äidiksi, kun ei halua leikkiä lapsen kanssa ämpärillä päiviä läpeensä.

Lapset kasvattavat äitiä myös erilaisilla ei-kausilla. Ei-kausien aikana lapsi vastustaa kaikkea sellaista toimintaa, jota äiti pitää järkevien ihmisten

toimintana. Lapsi vastustaa nukkumista, syömistä, pukemista, riisumista, pesua ja pusua ja näin ajaa äidin hulluuden rajamaille keräämään ihmisyyden rippeitään. Teinien ei-kausi on pienemmistä lapsista eroava siltä osin, että teini höystää ei-sanansa sanoilla vitun ämmä, tai älä ämmä näytä naamaa tai mitä välii ämmä. Näillä sanoilla teinit kasvattavat äitejään joskus jopa niin perusteellisesti, että äiti joutuu hourulaan.

Hyvin kasvatettu äiti putkahtaa kasvatusputkesta yleisimmin äititukkaan ja väljään telttamalliseen asuun pukeutuneena henkilönä, jonka vahvuudet ovat nopeassa ruoan lämmitystaidossa ja järjestelykyvyssä. Hyvin kasvatettu äiti on aikaa sitten unohtanut oman itsensä tarpeet, mutta on niiden sijaan hirveän hyvä hoitamaan muiden asioita. Yleensä pitkä kasvatusjakso tekee äidistä selvää niin perusteellisesti, että jakso päättyy ja kasvattajat lähtevät äidin hoivista elämään omaa elämäänsä, äiti kriisiytyy pahanpäiväisesti. Sitäkin on nähty, että rajustikin kasvatettu äiti tavataan hourailemasta siitä, miten valtavan seesteistä aikaa kaikki oli silloin, kun lapset olivat pieniä. Todellisuuden unohtaminen todennäköisesti johtuu siitä liian pitkässä univelassa kärsitystä hapenpuutteesta.

Aamut – eihän niitä vaihtaisi pois

Voi aamut on niin ihania. Sitä herää kaikessa rauhassa valon sarastukseen ja kahvikoneen propinaan. Yeah right!

Huomaan ensimmäisenä, että olin nukahtanut hiushärveli päässäni, eikä niskani ei taivu mihinkään. Kello soi ja olen virkeä kuin kameli Saharan ylityksen jälkeen (ilman vettä). Lapsen huoneessa kajastaa valo, joten menen katsomaan, mikäs siellä viiraa. Minulle sanotaan ensimmäisenä, että älä ala huutaa, mutta ... Tämä aloitus aina kovasti piristää aamua. Läksyt tekemättä, kappas vaan, mikä yllätys.

Kylppärissä tuijotan meikkejä. Onko tässä mitään järkeä? Ensin aamulla vedetään maski naamaan ja illalla pestään pois. En jaksa meikata. Teen ensin puuroa porukalle, ja se on tietenkin virhe, koska lapset eivät tietenkään tänään halua syödä puuroa. Ei millään uhkauksella puuroa vaan leipää, jota ei ole.

Kuka unohti ostaa leipää ja maitoa ja jotain leivän päälle – koko setin? Varmaan henkilö, joka ajoi auton illalla kaupan parkkipaikalle, mutta ei jaksanut nousta autosta tekemään ostoksia. Taisin olla minä, en pysty varmasti muistamaan.

Porukan parkuessa puurolautasilleen yritän etsiä vaatteita. Niitä ei löydy. Ne vaatteet, joita ajattelin, ovat lytyssä ja rytättynä viiden sentin kolossa. Upee juttu, silittämään. Haluan palvelusväkeä. Ilmaista palvelusväkeä siis. Silityksen lomassa setvin lasten tappelua siitä, kumpi on tärkeämpi lapsi. Minä haluan olla itse perheen tärkein lapsi ja mennä takaisin pinnasänkyyni. Vaan ei auta. Suihkuun. Kylppärissä on neljä henkeä neliön tilassa tappelemassa siitä, kuka tarvitsee sitä neliötä tänään eniten. Menen pois ja kompastun pulkkaan, joka on jätetty oviaukkoon. Swag.

Ulkona on onneksi paljon lunta. Saan raapata, harjata, tuskailia ja laapia vaatteeni likaiseen autoon. Vien lapsen koulun ovelle kunnes huomataan, että luistimet jäivät. Haetaan luistimet. Ja sitten hanskat jäivät. Annan omani. Hikoan. Ihan turha käydä aamulla suihkussa.

Illalla kotona kuulen, ettei tänään ollut luistelua. Se tieto ei enää yllätä minua yhtään. Tällainen aamu päättyy vasta seuraavana aamuna, jos silloinkaan.

Miten minusta tuli päätoiminen sisäkkö

Tästä ei kerrottu neuvolan opasvihkosessa (tästäkään!). Nämä kaikki rutiiniasiat astuvat elämäsi, kun sinusta tulee vanhempi:

JATKUVA SIIVOAMINEN JA JÄRJESTELY

Kun kävelet makuuhuoneesta kohti keittiötä, ehdit järjestellä matkalla sataa erilaista tavaraa omille paikoilleen. Ne ovat juuri ne tavarat, jotka olit pyytännyt muita järjestämään, mutta ei, ne vain putosivat muiden henkilöiden käsistä juuri siihen paikkaan, josta sinä ne järjestelit pois. Raivaat ruokapöytien paikoilleen jäähtyneitä lautasia, kymmeniä vesilaseja, leivänmuruja, avonaisia voipaketteja, maitotölkkejä, sukkia, sukkia ja parittomia sukkia, voi pojat, niitä sukkia on joka ikisessä paikassa.

PYYKKÄYS

Pyykkikone pyörii joka ikinen päivä. Juu, onneksi ei enää pestä pyykkiä avannossa, se on hienoa, mutta nyt pestään puolipuhaita vaatteita ihan yötä päivää. Tai ihan kunnolla kuraisia. Joka tapauksessa pestään. Ja auta armias sitä henkilöä, joka ottaa se sekoittaa pinkit paidat mustien eriparisten sukkiensa kanssa ja tekee harmaata massaa! Sitten vasta pestäänkin lisää ja välillä huudetaan raivosta!

PUKEMINEN

Suomen oloissa vanhempi on kymmenen kuukautta vuodessa jatkuvassa pukijan roolissa. Kurasesonki, räntäsesonki, sadesesonki, tumppusesonki ja hanskasesonki kuorruttuvat tilanteilla, joissa sesonginmukainen varustelu on aina kateissa. Ja sitten kun ne on löydetty, niiden kaikkien sesonginmukaisten suojavaarusteiden pukeminen vie puoli päivää, jolloin aikuinen myöhästyy töistä on siellä joka tapauksessa hikisenä ja huutaneena.

KULJETTAMINEN

Vanhempi on autonkuljettaja. Vanhempiautonkuljettaja toimii samalla tavalla kuin ministerin tai Beyoncén autonkuljettaja, kuljettaa tärkeää henkilöä pai-

kasta toiseen, odottelee erilaisilla parkkipaikoilla ja syö eväitä. Usein suklaata. Lapsen pyöräilyopetus kannattaa aloittaa siis hyvin varhain. Got it?

Yksin kotona

Kuparinkiillotusaine haisee. Olisi pitänyt etsiä kumi-hanskat ennen kuparinkiillotuskohtausta, koska kynnenaluset näyttävät kuin olisin kiskonut kastematoja maasta paljain käsin.

Askareideni lomassa muistan hämärästi olleeni joskus sinkku. Asuin keskellä kaupunkia likaisen-kellertävässä talossa, jonka porttikongissa narkkarit pistivät, enkä pitänyt sitä yhtään minään. Jos minulla oli jääkaappi, siellä ei ollut mitään sisällä paitsi suklaalevyjä väli- ja iltapalaksi. Aamupalaa en tarvinnut, koska en herännyt koskaan ennen puoltapäivää.

Sinkkuna elin vapaata ja iloista elämää, jota eivät missään määrin täyttäneet pääsiäisruohon pituus tai liesituulettimen rasvasuodattimen puhdistuspäiväkirja. Kaikki hetket olivat yksityisiä hetkiä, joita ei tarvinnut alleviivata kiillottamalla esineitä. Sinkun

minäkuvaa ei peilata kuparipannusta vaan yökerhon peilistä.

Nyt olen yksin kotona. Sitä ei tapahdu nykyelämässäni kovin usein, jos pitäydytään tarkasti yksinolon määritelmässä eikä oteta laskuihin mukaan esimerkiksi niitä tunteja, kun on juuri saanut lapsen nukkumaan. Silloin voi olla periaatteessa yksin valveilla, vaikka ei ole enää valveilla. Kun on ensin lukenut kolme kirjaa, rapsuttanut, tuonut vettä, tuonut taas vettä, sammuttanut ja sytyttänyt valot ja vienyt huutavan lapsen takaisin sänkyyn, yhteys ympäröivään todellisuuteen on katkonainen. On vain sohvalla makaava kuori, joka ei muuhun pysty kuin tuijottamaan olohuoneessa liikkuvaa sinervää kuvaa.

Olemme kolmin; talo, minä ja hykerryttävä hiljaisuus. On niin paljon vaihtoehtoja. Laiskanlinna on tullut verhoilijalta kuukausi sitten, enkä ole vielä kertaakaan lukenut siinä yhtään naistenlehteä paitsi demonstroidessani miehelle, että ihminen ei voi mitenkään elää ilman laiskanlinnaa. Katsos näin, jalat rennosti käsinojan päälle ja valo lukulamppuun. Tänään kun olen yksin, voisoin oikeasti lukea vähän ja ehkä roikottaa päätä kohti kevätaurinkoa.

Tai voisoin mennä selälleni matolle ja tuijottaa kattoon. Sinkkuna pystyin makaamaan matolla kaksi

tuntia laskemassa panelikatton nauvoja aina uudesta-
taan ja uudestaan kahteenkymmeneen. Naulat oli-
vat kuparia ja niissä oli risti päässä.

Kokeilen matollamakuuta hetken, mutta se ei suju-
koin luontevasti. Vaikka en makaa suullani, suu al-
kaa tuntua pölyiseltä ja nenään ryömii jotakin. En
näe kuparinauloja, mutta alan miettiä sitä, pitääkö
kuparinauloja kiillottaa ja muistan mustan kupari-
pannun. Nousen ylös ja alan kiillottaa. Kuka täys-
järkinen totisen aikuinen ihminen haaskaisi hyvää
vapaapäivää matolla meditointiin, kun on niin pal-
jon tekemistä?

Vanha minäni sanoisi, että nykyminäni on todella
säälistävä. Elämäni riemua on se, että voi tehdä koti-
töitä. Siis tehdä kotitöitä, hyvä sylvi sentään! Ja tar-
kemmin, tehdä kotitöitä ilman pikku apulaista.

Kasvatusoppaiden mukaan lapsen on hyvä saada
osallistua perheen arkiseen aherrukseen. Mutta sitä
niissä ei kerrota, miten pidetään hermo kasassa,
kun lapsikulta pilkkoo purjoa tai annostelee pesu-
ainetta koneeseen tai pesee käsirasvalla ja harjalla
puista tiskipöytää. Ennen elämän riemuilla oli toi-
nen merkitys.

Puhtaasti vapaita päiviä ei ole enää olemassa. Nii-
den sijaan on kahdenlaisia päiviä; niitä jolloin pitää

tehdä asioita jonkun muun asettamien ehtojen mukaan ja niitä, jolloin pitää tehdä asioita itse asetettujen ehtojen mukaan.

Vaikka äkkiä luulisi olevan helppoa totella vain itseään, asia on juuri päinvastoin. Kaikkein vaikeinta on sopeutua itse itselleen asettamiin vaatimuksiin, koska niissä on vähiten logiikkaa. Perheenäidin vapaapäivän ainoa tarkoitus lienee todistaa, että ihminen ei tarvitse vapaata. Kuparinkiillotusaine haisee vai onko se sittenkin elämä?

Kaaosvuosien ja työn yhdistäminen on mahdotonta

Suomessa jää jatkuvasti pois työelämästä yllättävän suuri määrä kaaosvuosissa eläviä naisia. Tutkijat eivät osaa selittää, mihin ja miksi 30–40-vuotiaat naiset katoavat. Minä osaan: he jättävät työn, koska perhe ja kodin ulkopuolinen työ on mahdoton yhtälö. Naisen työpäivä alkaa palaverilla kello 8.45. Ehtiäkseen työpäiväisiin 30 minuutin päähän kotoaan nainen herää kello 6.15, laittaa itsensä valmiiksi, herättää lapsen numero 1 ja koska lapsi ei herää, nostaa hänet lattialle, jolla lapsi jatkaa sikiöasennossa uniaan. Lapsi numero 2 on raahautunut aamiaispöytään, jonka ääressä lapsi reklamoi äänekkäästi tarjotusta aamupalasta. Nainen korottaa äänensä ja uhkaa lasta parilla vakiouhkauksella, joita ovat kännykkätakavarikko tai viikkorahakielto. Lapsi lopettaa valituksen, mutta paljastaa

seuraavassa lauseessa osan läksyistä olevan teke-
mättä. Nukkumista jatkava lapsi numero 1 ilmestyy
keittiöön eikä hänkään liiemmin arvosta tarjottua
aamupalaa.

Nainen hoputtaa lähtijöitä minuuttiaikataululla
eikä ehdi itse ottaa suuhunsa kuin mustaa kahvia,
kolme kupillista voi hyvin juoda juostessaan erilais-
ten puuttuvien vaatekappaleiden tai matkakorttien
perässä. Matkalla päiväkotiin nainen toivoo sydämes-
tään, että lapsi jää sinne ilman itkupotkukohtausta.
Päiväkodin portilla nainen vaihtaa nopeat kuulumi-
set tämän hetken täi-, kihomato-, ontelosyyli-, vatsa-
tauti- ja nuhakuumetilanteesta, jotka eskaloituessaan
olisivat ketterästi kaataneet päivän työkalenterin.
Isovanhempia ei ole ja lastenhoitajan saanti tunnin
varoitusaajalla on mahdottomuus.

Työpaikan ovella nainen tarkistaa, onko hänellä
kaikki tarvittavat vaatekappaleet, kuten housut.
Ilman alusvaatteita lähteminen ei ole yhtä vaaral-
lista kuin ilman näkyvintä vaatekerrosta, joten alus-
vaatteista viis. Hiustenpesuväliä nainen on lykännyt
kuivashampoolla ja meikeistä on jäljellä puolet siitä,
mitä nainen kuuden jälkeen ehti naamaansa sutia,
nekin väärissä kohdissa. Palaverissa nainen nojau-
tuu muistiinpanoihinsa, jotka hän on tehnyt illalla

sen jälkeen kun on saanut lapset nukkumaan ja haukottelee aamun viidenteen kahvikuppiinsa.

Työpäivän aikana nainen hoitaa pari lapsen kouluun liittyvää asiaa opettajan kanssa. Hän puhuu myös useaan otteeseen koulusta palaavan lapsen kanssa teemoista: saako kaveri tulla, saako pelata, pitääkö ensin tehdä läksyt ja miksei meillä ole koskaan mitään hyvää välipalaa. Nainen muistaa, että päiväkotiin piti leipoa mokkapaloja ja suunnittelee leipovansa ne yöllä.

Työpäivän jälkeen nainen kiittää viideksi päiväkodin portille, jossa murjottava lapsi ja väsynyt henkilökunta eivät sano ääneen sitä, mikä näkyy. Lapsi on viimeinen, joka haetaan. Nainen tuntee olevansa syyllinen sekä töissä että päiväkodissa. Samaan aikaan koulusta palannut lapsi odottaa vientiä harrastukseen. Nainen vie harrastukseen, tarjoaa einesruokaa, joka on lapsista pahaa, hakee harrastuksesta, miettii seuraavan päivän vaatteita, pesee pyykkiä, järjestelee kämppää, tiskaa tiskejä ja siunaa sitä, että Pikku Kakkosen lisäksi on Netflixin lastenohjelmat. Nainen toivoo, ettei vanheneva äiti tänään soittaisi, koska ylimääräinen puhelun mittainen hetki kaataa päiväohjelman.

Miksi nainen siis poistuu työelämästä ruuhkavuosien aikana? Ensinnäkin ruuhkavuosi on todella

alamittainen käsite kun puhutaan vuosista, jotka pyörivät eteenpäin yhtenä kaaoksena. Nainen poistuu työelämästä ruuhkavuosinaan, koska ei jaksa elää jatkuvan syyllisyyden kanssa, jota potee suhteessa työpaikkaan, kouluun, päiväkotiin ja ennen kaikkea lapsiinsa. Nainen haluaa olla lapsilleen muutenkin kuin raivoava räähkä. Siksi nainen lähtee työelämästä jos suinkin voi.

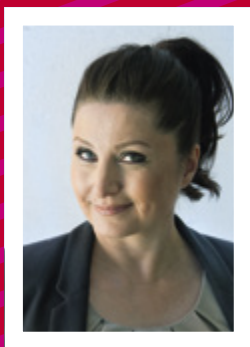
On myös suuri vitsi väittää kaaosvuosia naisen parhaaksi työiäksi. Naisen paras työikä alkaa vasta sitten, kun lapset oppivat itse niistämään nuhakuumeisen nenänsä. Toivottavasti työpaikat oppivat arvostamaan post-kaaosvuotisten naisten työpanosta. Kotijoukkojen johtaminen tuo naiseen sellaisen asiantuntijalisän, ettei sitä voi korvata millään strategisen henkilöstötuottavuuden johtamiskursseilla.

Huonon Äidin sanallisia täsmälaukauksia jokaisen ruuhkavuosissa rimpuilevan kipupisteisiin!

Ruuhkavuotisen dieettipäiväkirja. Sovituskoppikriisi eli miten näytät pakastebroilerilta. Näin neuvot muita imuroinnissa. KonMari on perversseille.

Sari Helin havainnoi tutulla tyylillään naisen elämän olennaisia sattumuksia. *Elämää tehosekoittimessa* on koottu hänen Anna-lehteen, Kotivinkkiin, Kaksplussaan sekä blogiinsa kirjoittamistaan teksteistä. Mukana on myös uusia, ennen julkaisemattomia tarinoita.

Tuulevi Aaltonen

Sari Helin on Huono Äiti -yhteisön perustaja. Huonosta Äidistä kaikki ruuhkavuosissa ryytyvät voivat löytää itsensä. Sadattuhannet naiset seuraavat Huonon Äidin some-elämää joka viikko.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-8993-8

Kansi: Emmi Kyytönen